

לשוננו לעם

עורך: מ' בר־אשר

מתוך

כרך מ-מא, תש"ן

קובץ לשנת הלשון

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

עם הספר

הקובץ שלפנינו כולל ארבעים ושבע סקירות על מגוון נושאים, שנכתבו במיוחד לתלמידי בתי הספר ולשוחרי הלשון העברית לקראת שנת הלשון העברית המתקרבת לסיומה. כל הסקירות נועדו לצאת כעלונים שבועיים במרוצת התש"ן. בשל סיבות שונות נתפרסמו רק שלושים ושניים עלונים (למעשה, שלושים ושלושה, הרשימה המקפת על העברית המדוברת נתפצלה בשעתה לשני עלונים).

מתחילה הייתה כוונה לסקור כשבעים נושאים מששת התחומים הכלולים בקובץ; ביקשנו להעמיד ספר מבוא מקיף ביותר לתולדות העברית ולפרקים בדקדוקה ובמילונה, שישרת את חובבי הלשון העברית בני גילים שונים; לצורך כך חשבנו לפרוש את המפעל על צני שנתיים. אלא שהדבר לא נסתייע. לצערנו, מלומדים לא מעטים שפנינו אליהם והתכוונו לכתוב עלונים לא הצליחו לעמוד בלוח הזמנים; דבר זה ודאי קיפח את שלמותה של האסופה; די להציץ במדור השני (המסורה וספרות הדקדוק) כדי לראות שנושאים חשובים לא נכללו בו. גם במדור השישי (העברית ולשונות אחרות) ניכר החסר, כגון הרשימות "על יחסי העברית והארמית במרוצת הדורות" ו"על המרכיב העברי ביידיש" שמקומן נפקד מן הקובץ.

אבל גם בחומר הכלול כאן מצוי מבחר מקיף ביותר – ולפענ"ד גם מועיל מאוד – לקוראי "לשונונו לעם". יעידו על כך המדור הראשון (תולדות הלשון חטיבותיה ומסורותיה) והמדור החמישי (העברית החדשה והחיה) הפורשים יריעה רחבה ומרובת פנים של נושאים. פה ופה יש פרק בלשון שהוצג בשתי רשימות מזוויות שונות. ואף זאת, המדור החמישי מראה עד כמה גבר העניין בעברית החדשה ובלשון המדוברת ועד כמה נסתעף מחקרן. לתועלת הקוראים יש מחברים שהוסיפו בפרסום הזה רשימה ביבליוגרפית קצרה לכל המבקש להרחיב את ידיעותיו.

ארבעים וארבע שנה יצא "לשונונו לעם" (מחזורים א–לט, בשנים תש"ה–תשמ"ח) במתכונתו הישנה. תחילה בעריכתם של א' אברונין, מ' אזרחי וי' פרץ (קונטרסים א–ו). החל בקונטרס האחד עשר נתמנו ע' איתן ומ' מדרן לעורכיו: קונטרסים יא (תש"י) – שפט–שצ (תשמ"ח). החל בשנת

התשנ"א הוא משנה את צורתו ואת מבנהו ויופיע בחמש חוברות מורחבות לשנה. קובץ זה משמש חוליית מעבר בין הסדרה הראשונה לסדרה החדשה. תודתנו נתונה לכל המחברים משתתפי הקובץ על תרומתם החשובה; תודה לכל חברי הוועדה המייעצת שסייעו רבות בעצה ובמעשה, ובמיוחד לד"ר מרדכי מישור שעמד לימיני בכל עת. ברכות לגב' רות אלמגור-רמון ששקדה על עריכת הלשון ולגב' חמוטל ראב שהייתה מזכירת המערכת ומילאה את המשימה במסירות ובתבונה. ברכה נאמנה לגב' שפרירה בלק שהייתה מופקדת על תכניות שנת הלשון ועשתה להפצת העלונים השבועיים בבתי הספר ובחוגים אחרים. יבורכו אנשי מרכז ההסברה של משרד ראש הממשלה ובראשם מר יעקב ש"ץ ומר שלמה רוזנר שסייעו בידינו במימוש מפעל העלונים השבועיים. גם ד"ר אבשלום קור עשה רבות, בתכנית הרדיו שלו "באופן מילולי", להבאת עניין העלונים לידיעתם של חוגים רחבים; יישר חילו. אחרונים חביבים יבורכו עובדות האקדמיה ללשון העברית: הגב' טלי בן-יהודה (המפיקה) והגברות אסתר שחם, אסתר משלי ויעל צין שסייעו בידיה.

מב"א